

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

**Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad**

informatiecentrum tel.
(070) 373 8393

uw kenmerk

bijlage(n)

1

betreft

Hoogte eigen bijdragen Wmo

ons kenmerk

ECSD/U201600288

datum

1 maart 2016

Lbr. 16/010

Samenvatting

De hoogte van de eigen bijdrage Wmo stond de afgelopen weken in de belangstelling. Er zijn signalen dat mensen stoppen met bijvoorbeeld de begeleiding als gevolg van de eigen bijdrage of problemen hebben met de betaling ervan. Met deze brief vragen wij aandacht voor deze problematiek en geven handreikingen welke instrumenten een gemeente heeft om de hoogte van de eigen bijdrage te beïnvloeden en waar u op kan letten bij het onderzoek en tijdens het gesprek.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Aan de leden

informatiecentrum tel. (070) 373 8393	uw kenmerk	bijlage(n) 1
betreft Hoogte eigen bijdragen Wmo	ons kenmerk ECSD/U201600288 Lbr. 16/010	datum 1 maart 2016

Geacht college en gemeenteraad,

Inleiding

In de afgelopen periode zijn in de media berichten verschenen over de eigen bijdrage regeling in de Wmo. Deze berichten gaan over hoe gemeenten de burger hierover over informeren. Tevens stoppen een aantal mensen met de Wmo ondersteuning, omdat zij de eigen bijdrage te hoog vinden. Met deze ledenbrief informeren wij u over wat er speelt rondom de eigen bijdragen Wmo, vooral bij de functiebegeleiding en bij ex-overgangsccliënten, en welke keuzes gemeenten lokaal kunnen maken. We geven tevens kort een impressie van de brief die staatssecretaris Van Rijn onlangs aan de Tweede Kamer stuurde over de Wmo en eigen bijdrage. In de bijlage treft u een factsheet aan van het CAK. Hierin staan handreikingen voor gemeenten om tot een lagere eigen bijdrage te komen. Vanzelfsprekend zijn en blijven dit lokale beleidskeuzes.

Met de huidige landelijke eigen bijdrage regeling bepaalt het Rijk dat de eigen bijdrage nooit meer mag zijn dan de kostprijs van de voorziening en dat de hoogte van de eigen bijdragen afhankelijk is van inkomen. Gemeenten kunnen de hoogte van de eigen bijdragen aanpassen ten gunste de aanvrager. Er zijn mogelijkheden voor gemeenten om de hoogte van de eigen bijdragen lager te laten vaststellen door het CAK, waardoor de te betalen eigen bijdrage beter aansluit bij de mogelijkheden van cliënten.

Einde overgangsrecht begeleiding/dagbesteding

Cliënten van wie het overgangsrecht Wmo vanaf 1-1-2016 afliep, kunnen te maken krijgen met veranderingen in hun eigen bijdragen(als zij nog niet aan het maximum aan eigen bijdrage per periode zaten. De belangrijkste reden is, dat gemeenten per 2016 de maximale kostprijs van de voorziening mogen doorgeven aan het CAK. Voor 2016 was de vaste landelijke rekenprijs voor de extramurale zorg (AWBZ) € 14,20. Cliënten krijgen vanaf 7 maart 2016 de eerste CAK factuur over de eerste maand van 2016.

Daarnaast speelt nog de afschaffing van de 33% Wtcg korting op de eigen bijdrage per januari 2015. Mensen kregen hierdoor in 2015 te maken met hogere eigen bijdragen. Vooral bij de midden- en hogere inkomens was deze verandering sterk merkbaar. In combinatie met het aflopen van het overgangsrecht leidt dit tot een hogere eigen bijdrage, vooral bij de cliënten die relatief weinig zorg afnemen en dus nog ruimte hebben in hun maximale eigen bijdrage per periode.

Uit informatie van het CAK blijkt dat circa 75% van alle Wmo gebruikers in 2015 de laagste maximale eigen bijdrage betaalde (€ 19,40) en dat 80% van alle Wmo gebruikers in 2015 al de maximale eigen bijdrage betaalde (bij het PGB is het 90%). Deze groepen zullen dus niets merken van de verhogingen vanaf 2016.

Wat beoogt de wetgever met de Wmo 2015 inzake de eigen bijdrage?

Met de Wmo 2015 en het Besluit maatschappelijke ondersteuning is beoogd dat mensen met hogere inkomens een hogere eigen bijdragen betalen. Zij bepalen zelf en vooraf of zij ondersteuning vanuit gemeenten willen en daarmee ook de eigen bijdragen willen betalen of dat zij deze zelf kopen of inhuren. De wetgever heeft echter ook beoogd, dat gemeenten in het onderzoek ter voorbereiding op een besluit over ondersteuning, ook aandacht te besteden aan de financiële situatie en mogelijkheden van de cliënt.

Goede voorlichting over de financiële gevolgen - voor zover vooraf bekend bij gemeenten - van een toekenning, waaronder de eigen bijdrage, is van belang zodat een cliënt dit in zijn keuze kan meenemen. De wetgever vraagt aan gemeenten om alert te zijn op situaties waarin cliënten de eigen bijdrage wel kunnen betalen, maar toch afzien van een aanvraag voor een voorziening,

De wetgever gaat er vanuit dat gemeenten een expliciete verantwoordelijkheid hebben en de instrumenten en de middelen hebben, om in dergelijke situaties tot financieel maatwerk te komen. Gemeenten beschikken over instrumenten zoals het verstrekken van een Financiële tegemoetkoming op grond van Wmo artikel 2.1.7. Dit instrument kan ook ingezet worden voor mensen die geen laag inkomen hebben.

Elke situatie is anders. Ook een huishouden boven de minimagrens kan besluiten om, in verband met de eigen bijdrage, af te zien van de ondersteuningsvraag. Het gaat er vervolgens om dat gemeenten onderzoeken waarom dit zo is en of het wel verstandig dat iemand van de ondersteuning afziet.

Beleidsvrijheid gemeenten

De maximale eigen bijdragen zijn bepaald in het Besluit maatschappelijke ondersteuning. Gemeenten hebben een aantal mogelijkheden om de eigen bijdragen te verlagen (zie de CAK factsheet in de bijlage):

1. De gemeente kan een lagere dan de werkelijke kostprijs van de voorziening aan het CAK doorgeven.
2. De gemeente kan het percentage van de 15% (het marginaal tarief) uit het Besluit Maatschappelijke Ondersteuning verlagen.
3. De gemeente kan aan het CAK doorgeven dat de maximale eigen bijdrage voor een bepaalde voorziening, bijvoorbeeld dagbesteding, nooit meer dan x euro per dag/periode kan zijn. Hierbij kan de gemeente sturen op de toegankelijkheid van bepaalde voorzieningen die zij belangrijk vindt vanwege de preventieve werking.
4. De gemeente kan besluiten om voor cliënten met een laag inkomen de minimale eigen bijdrage zelf te betalen (minimabeleid), of dit bijvoorbeeld te regelen via een collectieve ziektekostenverzekering. Veel gemeenten hebben al beleid om de lagere inkomens, tot bijvoorbeeld 130% van het minimum inkomen, financieel tegemoet te komen (vormen van bijzonder bijstand, minimabeleid).

Het is de verwachting dat de mensen die al de laagste eigen bijdrage betalen, of waar de gemeente deze betaalt (minimabeleid), een beroep blijven doen op de voorziening. Het zijn de midden- en hogere inkomens die te maken krijgen met hogere eigen bijdragen. Hierin bevinden zich ook cliënten uit de kwetsbare groep.

Welke keuzes gemeenten maken met betrekking de eigen bijdragen is afhankelijk van lokale doelstellingen en beleid. Het is daarbij van belang om ook stil staan bij de vraag hoe voorkomen wordt dat, vanwege de hoogte van de eigen bijdrage, juist kwetsbare mensen stoppen met de hulp, begeleiding, of dagbesteding.

Informeert mensen tijdig over de eigen bijdrage.

Door wetgeving, waarbij het CAK de eigen bijdrage moet vaststellen en innen, is het voor gemeenten niet mogelijk om al 'aan de keukentafel' mensen te informeren over wat de hoogte van de eigen bijdrage wordt. De aanvrager kan wel met de tool op de website van het CAK (binnenkort ook als App) een goede inschatting maken de maximale eigen bijdrage. In de rekentool zijn alle lokale keuzes, wat betreft de eigen bijdrage en de tarieven waarmee de gemeente rekent, verwerkt.

Neem de financiële draagkracht mee in het onderzoek.

Als mensen vooraf goed geïnformeerd zijn, kunnen zij vooraf beter afwegen of zij de eigen bijdrage willen/kunnen betalen en de ondersteuning vanuit de gemeente wensen.

Wij adviseren om in het onderzoek ook gelijk de financiële draagkracht van een huishouden mee te nemen (als de aanvrager dit wil delen) zodat tijdig gesignaleerd kan worden of mensen voldoende financiële draagkracht hebben. Er kan financiële ondersteuning op maat worden geleverd. Ook bij mensen die een middeninkomen hebben, maar niet goed kunnen overzien wat de gevolgen zijn van een eventueel besluit om te stoppen met de ondersteuning, of er niet mee willen starten vanwege de eigen bijdragen.

Inzicht hebben in 'zorgmijding'

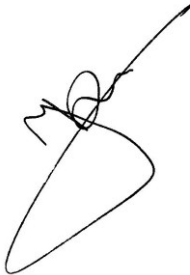
Gemeenten kunnen inzicht in 'zorgmijding' krijgen door in overleg te treden met de gecontracteerde zorgaanbieders. Aanbieders kunnen ook zelf actief situaties en signalen onder de aandacht brengen bij de gemeenten. Daarnaast is met de declaratieoverzichten CAK direct inzicht mogelijk of een burger nog zorg afneemt. Hetzelfde geldt voor de zorgregels die het CAK beschikbaar stelt, waarin staat opgenomen door wie zorg is afgenomen.

Andere instrumenten voor gemeenten

1. CAK e-learning module (binnenkort gereed) voor gemeentemedewerkers waarmee op een toegankelijke wijze informatie over de eigen bijdragen wordt toegelicht.
2. Het CAK heeft een referentiekaart opgesteld op basis waarvan snel indicatief de eigen bijdrage kan worden bepaald (op basis van inkomensgroepen).
3. De VNG Academie biedt een gericht opleidingstraject voor mensen die namens de gemeente het gesprek voeren. Deze opleiding start in maart 2016.
4. Het CAK start zelf binnenkort met opleidingsdagen voor gemeenten.

Wij hopen dat deze ledenbrief voor gemeenten handreikingen biedt om de lokale doelen ten aanzien van het eigen bedrage beleid te bereiken en welke instrumenten gemeenten hiervoor kunnen inzetten.

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

J. Kriens
Voorzitter directieraad

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder brieven.